

Datum: juni 2024

Bits of Freedom Jaarverslag 2023



VOORWOORD

Houd jij van paardrijden en luister je graag naar André Hazes? Grote kans dat je tijdens de afgelopen Nederlandse verkiezingen advertenties op sociale media voorbij hebt zien komen van BBB. Of ben je meer van hockey en bezoek je in je vrije tijd veel musea? Dan stond D66 klaar om jou te *targetten*. Dit bleek uit onderzoek van De Groene Amsterdammer in november 2023. Het toonde nog maar eens aan: iedereen die het kan betalen, kan mensen online – op een hele specifieke manier – beïnvloeden.

Voor ons was online beïnvloeding in het kader van de verkiezingen dan ook een van de grote thema's van 2023. Van links tot rechts; iedere politieke partij leek gebiologeerd door de profileringsmogelijkheden van Meta en Google. Partijen betalen grof geld om weggevallige kiezers te bereiken, ook wanneer het betekent dat het in de zakken verdwijnt van een manipulatieve tussenpartij: Big Tech. Daarmee staat onze democratische rechtsstaat onder druk. Hoe geïnformeerd zijn we, en hoe vrij zijn onze verkiezingen, wanneer ieder van ons online continu onbewust wordt beïnvloed?

Gelukkig heeft ons werk op dit onderwerp zijn vruchten afgeworpen: politieke partijen mogen door de Digital Services Act (DSA) geen advertenties meer tonen op basis van gevoelige gegevens, zoals seksuele geaardheid, religie of etniciteit. Dat wordt nu zelfs vastgelegd in een speciale Europese wet over politieke online advertenties. Iets waar wij al jaren voor strijden!

Maar Bits of Freedom zou Bits of Freedom niet zijn, als we ons niet nog steeds zorgen maken. We blijven kritisch, want beïnvloeding gebeurt niet alleen in de context van verkiezingen, of in de context van advertenties. De sensatiebeluste algoritmen van Big Tech hebben een publiek debat vormgegeven waarin haat floreert, ophef beloond wordt en misinformatie onbestraft blijft.

Dit probleem zal niet in één klap gefixt zijn. Maar dat maakt nog niet dat we kleine successen uit het oog moeten verliezen. Belangrijke veranderingen gaan nooit over één nacht ijs. En het uitleggen, verdedigen en bevorderen van onze digitale rechten en de democratische rechtsstaat is een doorlopende taak.

Immers was 2023 voor ons weer een bewogen jaar waarin veel veranderingen, waar we zo hard voor hebben gepleit, zijn doorgevoerd. Het jaar stond naast de nieuwe Europese rechten voor platformgebruikers, onder andere in het teken van het beïnvloeden van de AI-wetgeving, het beperken van overheidssurveillance en -censuur en het uitvoeren van eigen technisch onderzoek naar digitale misstanden. We vertellen je er graag meer over in dit jaarverslag. Eén ding is zeker: ons werk zit er nog lang niet op.

Bits of Freedom
april 2024

TEAM

Evelyn Austin
Rejo Zenger
Inge Wannet
Lotte Houwing
Nadia Benaissa
Maartje Knaap
Meri Urdaneta
Nico Voskamp
Lotje Beek
Martijn de Heer
Joran van Apeldoorn
Ilja Schurink

BESTUUR

Sophie Logothetis (voorzitter)
Peter Rampertaap (penningmeester)
Marjolein Lanzing
Rosien van Toor

1. HOOGTEPUNTEN 2023

Dit zijn een greep uit de onderwerpen waar we ons hard voor hebben gemaakt.

1. WE MAAKTEN ONS HARD VOOR HET RECHT OM VERTROUWELIJK TE COMMUNICEREN

De Europese Commissie wil kinderen en jongeren beschermen tegen seksueel misbruik. En dat is super belangrijk. Maar wij vinden – net als heel veel anderen – de manier waarop de Commissie dat wil doen, verkeerd. Als [het wetsvoorstel](#) van de Commissie namelijk ongewijzigd wordt aangenomen, heeft dat een grote negatieve impact op de vertrouwelijkheid van communicatie op het internet. Dat is voor iedereen slecht, inclusief voor kinderen en jongeren.

Om ervoor te zorgen dat het recht om vertrouwelijk te communiceren beschermd blijft, spraken we met beleidsmakers en in het Europees Parlement, maar ook met opsporingsdiensten, technologiebedrijven en organisaties die opkomen voor de rechten van kinderen. We wilden dat de wetgever doordrongen werd van de risico's en tekortkomingen van het wetsvoorstel en zou kiezen voor maatregelen die effectiever zijn en minder schadelijke bijeffecten hebben.

En met succes! Het Europees Parlement nam tegen het einde van het jaar [een scherpe positie](#) in. De volksvertegenwoordiging vindt dat het meekijken met iemands communicatie alleen mogelijk moet zijn bij een concrete verdenking. En

dat end-to-end-encryptie goed beschermd moet zijn. Het standpunt van de Europese Raad is problematischer, hoewel ze, mede door onze inzet, het afgelopen jaar wel steeds kritischer is geworden. Nu volgen [geheime onderhandelingen](#), die wij, uiteraard, weer nauwgezet zullen blijven volgen - en beïnvloeden.

2. WE DROEGEN BIJ AAN MAATSCHAPPELIJKE WEERBAARHEID TEGEN BIG TECH

Vanaf eind augustus 2023 moesten de allergrootste online platformen, zoals Instagram en X, gaan voldoen aan [nieuwe Europese wetgeving](#). Zij moeten onder andere een niet-gepersonaliseerde feed aanbieden en transparanter zijn over advertenties. Goed nieuws dus!

Om de uitleg en uitvoering van die regels te beïnvloeden, stelden we kritische vragen aan overheden, toezichthouders en bedrijven én gaven we gevraagd en ongevraagd advies.

Daarnaast willen we er ook voor zorgen dat iedereen weet wat hun nieuw rechten zijn, en hoe ze daar gebruik van kunnen maken. Zodat iedereen zo vrij en veilig mogelijk kan bijdragen aan het publieke debat. We zetten daarom onze nieuwsbrief over online platformen voort en waren bij veel (landelijke) media te gast. Ook slokten we het project [‘the Public Interest vs. Big Tech’](#) af, waarin we in gesprek gingen met maatschappelijke organisaties over of en in hoeverre zij worden belemmerd door Big Tech. Deze input namen we mee in ons werk aan een bewustwordingscampagne, die begin 2024 live gaat. We kunnen niet wachten!

3. WE SCHENEN LICHT OP HET WERK VAN DE GEHEIME DIENSTEN

In 2023 werd de Tijdelijke Cyberwet behandeld in de Tweede Kamer. Dit is een aanvulling op de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten uit 2017. Het wetsvoorstel zou het voor de inlichtingendiensten makkelijker maken om internetverkeer af te tappen.

Een tijdelijke aanvulling op een gecompliceerde wet die binnenkort structureel zal worden gewijzigd en waarvan het onderwerp in veel geheimzinnigheid gehuld is: je kunt je voorstellen dat dat niet per se uitnodigt tot een brede maatschappelijke discussie. Terwijl dat wel nodig is. Wij zetten daarom alles op alles om ervoor te zorgen dat de totstandkoming van de Cyberwet zoveel mogelijk in het openbaar zou gebeuren, en dat Tweede Kamerleden goed geïnformeerde beslissingen kunnen nemen.

We [reikten de Big Brother Awards Expertprijs 2022](#) uit aan Minister Bruins Slot, en maakten een [campagnewebsite](#) waarop technologiebedrijven, academici, oud-politici en -toezichthouders, journalisten en verschillende mensenrechtenorganisaties ons statement tegen de invoering van massasurveillance ondertekenden. We [spraken in de Tweede Kamer](#) om onze zorgen en bezwaren te delen met de Kamerleden en deden een aantal [Woo-verzoeken](#) om informatie over de totstandkoming van het wetsvoorstel boven water te krijgen. Dat leidde tot aandacht van onder meer [Follow the Money](#) en [Argos Medialogica](#).

Hoewel het voorstel helaas door de Tweede Kamer werd aangenomen, zijn we blij met de aandacht die er was voor de grote impact die dit voorstel op onze rechten en vrijheden gaat hebben. We kijken uit naar de behandeling in de Eerste Kamer in 2024.

4. WE MAAKTEN ONS HARD VOOR DE BESCHERMING VAN MENSENRECHTEN IN DE AI-VERORDENING

Tegen het einde van het jaar werd er eindelijk een akkoord bereikt over de AI-verordening. Daar gingen heel veel onderhandelingen aan vooraf.

Ook wij waren daarbij betrokken. **We voerden heel veel lobbygesprekken**, zowel in **Den Haag** als in Brussel. Steeds benadrukten we dat bij de ontwikkeling en het gebruik van kunstmatige intelligentie mensenrechten beschermd moeten worden. We lieten dat geluid ook op andere plekken horen. Op bijeenkomsten, zoals tijdens De Nacht van de VN en de twintigste verjaardag van EDRI, en in de krant, bijvoorbeeld door te schrijven over **de slechte ervaringen met algoritmen bij overheidsinstaties**.

Mede door ons werk, en door op te trekken met anderen, zijn de belangen van burgers gehoord: zo zijn er bijvoorbeeld sterkere verboden aangenomen op AI-toepassingen met ernstige risico's, waaronder op biometrische identificatie in de publieke ruimte. Daarnaast wordt *predictive policing* gericht op individuen niet toegestaan.

5. WE STELDEN WANPRAKTIJKEN AAN DE KAAK DOOR TECHNISCH ONDERZOEK

Digitalisering brengt risico's met zich mee, wat in de praktijk helaas kan uitmonden in wanpraktijken. Om het bewijs hiervan boven tafel te krijgen en dit te kunnen gebruiken in onze beleidsbeïnvloeding, bewustwordingscampagnes en rechtszaken, zijn we gestart met technisch onderzoek. In 2023 voerden we tal van onderzoeken uit, waarvan we er drie uitlichten:

1. We onderzochten wat er met jouw persoonlijke data gebeurt op 32.843 overheids-, zorg- en onderwijswebsites. Wat blijkt: Google graait vrijuit mee. De techgigant heeft toegang tot zeer persoonlijke en privacy gevoelige informatie. Als het aan ons ligt, zouden overheidswebsites bij uitstek het goede voorbeeld moeten geven en de macht van Google moeten inperken. Begin 2024 rollen we de resultaten van het onderzoek dan ook verder uit en roepen we de politiek ter verantwoording: verwijder Big Tech uit de wachtkamer, het klaslokaal en het gemeentehuis.
2. We onderzochten hoe menstruatie tracker apps, die bijhouden wanneer je ongesteld wordt, omgaan met je gegevens. De conclusie: er wordt veel meer data verwerkt dan noodzakelijk, en vaak al voordat je hier als gebruiker toestemming voor hebt gegeven. Tijd voor juridische actie?
3. We onderzochten, in opdracht van het Racism & Technology Centre, een statistische analyse over algoritmische discriminatie gemaakt door de Vrije Universiteit (VU). De student Robin Pocornie diende namelijk een klacht in

tegen de VU, omdat de anti-spiek software die ze thuis moest gebruiken tijdens corona haar niet als persoon herkende vanwege haar donkere huidskleur. Ons onderzoek heeft de statistische argumenten van de VU waaruit zou blijken dat de software niet discriminerend werkt, weerlegd. Deze actie heeft de schadelijke kant van gezichtsherkenning breed onder de aandacht weten te krijgen. Ook heeft het ons gemotiveerd onze kennis meer ter beschikking te stellen aan activisten. To be continued!

6. WE RIEPEN PRIVACY-ONVRIENDELIJKE GEMEENTEN OP HET MATJE

De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) vierde in 2023 haar vijfde verjaardag. Deze Europese wet beschermt de privacy van individuen door de manier waarop persoonsgegevens worden verwerkt te reguleren. In 2022 onderzochten we al eens de naleving van deze wet onder de tien grootste gemeenten. Dit onderzoek bracht veel teweeg. In 2023 maakten we de balans op: [wat is er allemaal gebeurd sinds ons onderzoek?](#)

Een tipje van de sluier: er werden naar aanleiding van ons rapport Kamervragen gesteld en de overheid startte zelf een onderzoek naar de naleving van de AVG. Wij praatten met verschillende gemeenten over hoe ze zich hebben doorontwikkeld en we startten een onderzoek naar online tracking op gemeentewebsites. We bleven benadrukken dat de bescherming van persoonsgegevens hoge prioriteit moet krijgen. Met resultaat: we kunnen concluderen dat het onderwerp AVG weer op de agenda staat van gemeenten. Als het aan ons ligt, is het minste wat overheden kunnen doen zich houden aan de wet.

7. WE MAAKTEN EEN PODCASTSERIE OVER DIGITALISERING EN DE VERKIEZINGEN

Onze podcast wordt steeds meer beluisterd: per aflevering ongeveer 1400 keer. NRC [tippte 'm afgelopen jaar als volgt](#): 'Op ontspannen toon, in heldere taal, bespreken medewerkers van de organisatie voor digitale burgerrechten maatschappelijke, politieke en morele aspecten van wat er op en rond het internet gebeurt. [...] Kortom, in de woorden van de openingssong: Geen wereldvreemde shit voor het wereldwijde web.'

In 2023 maakten we, naast onze gewone afleveringen, ook een reeks over de verkiezingen. We spitsten ons onder andere toe op politieke advertenties, de partijprogramma's, de verkiezingsuitslag én onze aanbevelingen voor een toekomstige minister van Digitale Zaken.

Te gast het afgelopen jaar waren: Sarah Eskens, Universitair Docent Recht en Technologie; Marijn van Vliet, public affairs-strateeg; Katina Yiannakas van het College voor de Rechten van de Mens; Tim Staal van Expertisecentrum SPOON; Haroon Ali, journalist, schrijver en lid van onze Raad van Advies; Fatima Aarbaj, onderzoeker bij de Ombudsman Metropool Amsterdam; Rami Ismail, game-developer

en activist voor diversiteit en inclusie in de game-development scene; Fieke Jansen, mede-oprichter van het Critical Infrastructure Lab; Lieven Heeremans, mede-oprichter van het Podcastnetwerk; Süeda Işık, redacteur bij NRC; Oumaima Hajri, onderzoeker; en Marleen Stikker, directeur van Waag en winnaar van de Felipe Rodriguez Award 2022.

8. WE MOBILISEERDEN BREED MAATSCHAPPELIJK VERZET TEGEN SCHADELIJKE DIGITALISERING

Alleen met een brede maatschappelijke beweging, die de belangen van alle mensen in Nederland behartigt, zullen we digitalisering in goede banen kunnen leiden. Maar de mensen die het hardst getroffen worden door onzorgvuldige digitalisering, zijn niet altijd goed vertegenwoordigd in Den Haag. Wij willen dat in Nederland alle organisaties die opkomen voor een open en rechtvaardige samenleving, ook grip hebben op de technologische dimensies van de problemen en ontwikkelingen waar ze tegen in verweer komen. En dat ze weten hoe technologie hun doelen juist dichterbij kan halen.

In 2023 organiseerden we samen met Public Interest Litigation Project (PILP) de laatste van een serie workshops voor organisaties die zich inzetten tegen racisme en voor het klimaat, migranten en ongedocumenteerden, en vrouwenrechten. Met hen onderzochten we de positieve en negatieve impact van Big Tech op het behalen van hun doelstellingen, en wat ze nodig hebben om effectiever hun geluid te laten horen. Deze samenwerking zullen we het komende jaar voortzetten.

9. WE PLEITEN VOOR BETERE HANDHAVING BIJ DE INZET VAN GEZICHTSHERKENNINGSTECHNOLOGIE

We zagen in 2023 helaas dat op steeds meer plekken gezichtsherkenningstechnologie wordt ingezet. Zoals door de [Koninklijke Marechaussee](#) op demonstranten bij een klimaatactie. We werkten aan bewustwording van de gevolgen hiervan op onze open en vrije samenleving én riepen op tot betere handhaving, aangezien bestaande wetgeving de inzet van deze technologie vaak al verbiedt.

Zo dienden we [een tip in bij de Autoriteit Persoonsgegevens \(AP\) over Clearview AI](#) en hoe de politie haar handen maar moeilijk (of: niet) kan afhouden van gezichtsherkenningstechnologie. Deze tip leidde tot een formeel onderzoek door de AP waarover we in 2024 zeker meer gaan horen.

Verder schreven we met Amnesty International een brief aan Kamerleden over het ‘Inzetkader Gezichtsherkenning’, dat de politie zelf optuigde ter vervanging van een wettelijke grondslag. (Matig.) Ook werkten we mee aan de launch van [“Je gezicht is nu van ons”](#), de Nederlandse vertaling van het boek van journalist Kashmir Hill, en schreven we verschillende [opinies](#) om ook de krantenlezer te bereiken.

10. WE GENEREERDEN MET DE BIG BROTHER AWARDS AANDACHT VOOR DE GROOTSTE PRIVACYSCHENDERS VAN HET JAAR

Ieder jaar organiseren we de Big Brother Awards, om aandacht te vragen voor personen, bedrijven en overheden die grove inbreuken hebben gemaakt op de communicatievrijheid en privacy van burgers. Misschien wel de minst begeerde prijs om te winnen... Op 13 februari 2023 maakten we de winnaars over het jaar 2022 bekend. En gelukkig werd dat ontzettend goed opgepikt door (landelijke) media!

Uit vier genomineerden kozen het publiek en een panel van experts respectievelijk Eurocommissaris Johansson en minister Bruins Slot van Binnenlandse Zaken. Johansson viel in de prijzen vanwege haar beoogde voorstel om techbedrijven mee te laten kijken op alle telefoons in de EU in de strijd tegen kindermisbruik. Bruins Slot op haar beurt wegens het faciliteren van de grenzeloze datahonger van de geheime diensten en het afbreken van het toezicht op diezelfde diensten.

Op de avond werd met de Felipe Rodriguez Award ook iemand in het zonnetje gezet die in 2022 een belangrijke bijdrage leverde aan het recht op privacy: ditmaal een anonieme klokkenluider die werkzaam is bij een gemeente. Diegene openbaarde ernstige, fundamentele problemen met de naleving van privacywetgeving door Nederlandse gemeenten.

Door aan de hand van de Big Brother Awards jaarlijks aandacht te genereren voor grove inbreuken op de vrijheden van burgers, houden we de politiek en bedrijven scherp. Als het aan ons ligt, komen zij hier niet zo makkelijk mee weg.

2. FINANCIËN

Onze jaarrekening 2023 is gecontroleerd door Hilgers Accountants en is [hier te downloaden](#).

RESULTAAT 2023

INKOMSTEN

Het grootste aandachtspunt wat betreft onze inkomsten dit jaar is het feit dat onze beoogde netto groei in donateursinkomsten in zijn geheel niet is behaald.

Inkomsten 2023 (euro's)

	Realisatie 2023	Begroot 2023	Realisatie 2022
Individuele donateurs	381.285	424.000	368.901
Fondsen	683.973	752.000	574.000
Bedrijfssupporters	112.333	109.000	139.157
Overig	6.913	-	16.489
Subtotaal	1.184.504	1.285.000	1.098.547
Projectfinanciering	314.884	302.492	258.893

	Realisatie 2023	Begroot 2023	Realisatie 2022
Netto rente baten	6.611	-	-
Totaal	1.505.999	1.587.492	1.357.440

UITGAVEN

Door tegenvallende inkomsten hebben we het aannemen van een nieuwe collega uitgesteld. Daarnaast hebben we minder aanspraak gemaakt op freelancers, waardoor de personeelskosten aanzienlijk lager uitvallen dan begroot. Toch hebben we op het gebied van personeelsuitgaven - onze grootste kostenpost en graadmeter voor duurzame groei - een flinke stap gemaakt ten opzichte van 2022: een verhoging van ruim € 200K. Na enkele jaren zeer terughoudend te zijn geweest wat betreft onze uitgaven, is dit goed nieuws.

Door een verandering in onze strategie en plannen op het gebied van bewegingsbouw hebben we ook daar minder kosten gemaakt dan gepland. We verwachten dat deze kosten in 2024 weer zullen toenemen. Tot slot zijn hebben we, zoals gepland, een flinke sprong gemaakt in onze communicatieuitgaven, onder andere voor een grote merkcampagne. We hebben € 50.000 gereserveerd voor een verhuizing, maar die heeft niet plaatsgevonden.

\pagebreak

Uitgaven 2023 (euro's)

	Realisatie 2023	Begroot 2023	Realisatie 2022
Personeelskosten	935.751	1.137.118	718.479
Huisvesting	31.475	89.170	29.508
Kantoor	20.021	21.204	37.596
Communicatie	102.011	118.648	42.711
Opbouwen beweging	5.112	26.500	16.005
Algemene kosten	43.589	62.347	32.408
Afschrijvingen	1.432	-	1.201
Subtotaal	1.139.391	1.455.005	877.908
Projecten	272.706	337.492	186.920
Totaal	1.412.097	1.792.479	1.064.828

Al met al betekent dit dat we het jaar afsluiten met een positief resultaat dat de komende jaren zal worden ingezet. Dat brengt onze bestemmingsreserve op ongeveer € 666K en onze continuïteitsreserve op ongeveer 25% van onze kosten voor het opkomende jaar.

We hebben in 2023 5,5% van onze uitgegeven middelen besteed aan fondsenwerving en 5% aan beheer en administratie. 89,5% is direct besteed aan onze doelstel-

lingen. Dit is in lijn met ons uitgangspunt dat we niet meer dan 20% van ons geld en onze tijd besteden aan fondsenwerving, beheer en administratie.

GESTEUND DOOR

FONDSEN

Voor een deel van ons werk is het moeilijk om (genoeg) financieel draagvlak te vinden onder individuen. Fondsen spelen daarom voor ons een belangrijke rol, zowel voor de duurzaamheid van ons werk als voor de verdere ontwikkeling en groei van de organisatie. Fondsen maken het soms namelijk mogelijk dat we op cruciale momenten snel een grote stap kunnen zetten. Bijvoorbeeld door het financieren van een nieuwe rol of onderzoek naar een nieuw werkprogramma.

In 2023 werden we in onze kernkosten gesteund door:

- **Adessium Foundation** - streeft naar een samenleving waarin mensen in harmonie leven met elkaar en met hun omgeving.
- **Limelight Foundation** - zet zich in voor een sterk en vrij informatie ecosysteem.
- **Open Society Foundations (OSF)** - zet zich in ten behoeve van weerbare en inclusieve democratieën.
- **Stichting Internet Domeinregistratie Nederland (SIDN)** - zet zich in voor een kansrijk en zorgeloos digitaal bestaan voor iedereen.
- **Stichting Democratie en Media** - investeert in onafhankelijke, kritische media en in een sterke, integere democratische rechtstaat.

We ontvingen projectfinanciering van Aspiration Tech voor onze public interest tech pilot, van Luminare voor Litigating Big Tech (in samenwerking met Public Interest Litigation Project (PILP) en Nederland Wordt Beter), van Gieskes-Strijbis Fonds voor onze samenwerking met Amnesty, Open State Foundation en Waag, van Open Society Foundations in het kader van het New Executives Fund, en van Goeie Grutten, SIDN fonds, Civitates en EDRI voor ons werk op platformregulering en in het bijzonder een publiekscampagne die begin 2024 gelanceerd wordt.

DONATEURS

We sloten 2023 af met 3.143 vaste donateurs bij wie we elke maand, kwartaal of jaar mogen incasseren. Daarnaast ontvingen we 1.155 keer een donatie van iemand via onze website of overschrijving. In totaal hebben individuele donateurs voor € 381.285 gedoneerd.

In het begin van 2023 hebben we te maken gehad met een bovengemiddeld aantal opzeggingen en verlagingen van de terugkerende bijdrage. Gelukkig heeft deze trend zich in de laatste maanden van het jaar gekeerd en is het aantal vaste donateurs gestabiliseerd. We ontmoetten onze donateurs tijdens de Big Brother Awards en onze verjaardag. Ook hebben we voor de eerste keer een donateursenquête uitgevoerd waarvan we de resultaten in 2024 zullen presenteren en gebruiken.

Verder hebben we in 2023 een nieuwe manier geïntroduceerd voor het doen van eenmalige donaties op de website én breidden we de webshop uit met nieuwe producten, waaronder de populaire supporterssokken. Ook hebben we een grote merkenwervingscampagne gelanceerd onder de noemer “i <3 technologie, maar alleen onder mijn voorwaarden” in samenwerking met reclamebureau KesselsKramer.

BEDRIJFSDONATEURS

De volgende bedrijven steunden ons in 2023:

Met € 10.000 of meer Duckduckgo en Freedom Internet

Met € 2.500 of meer BIT, Greenhost, IB-Vision, iunxi - serious ict infrastructure, Unc Inc en Voys.

Met € 1.000 of meer Cryptography in Context, Hunki Enterprises, Intermax Cloudsourcing, VBVB ICT en Yourhosting

Met € 500 of meer Breedbandwinkel.nl, Considerati, CT&V advies, GeoCat, Green Mini host, Het Rooster, iCulture, Mark Verhijde Advies en Projecten B.V., Mijndomein, NederHost, Nijweide BV, PrivacyLab, Prijs Vergelijken, RealConnections, Root Legal, Sooda internetbureau B.V., Talksome, VPNGids.nl, en Zygomatic.

Met € 250 of meer als ZZP donateur Charys, DevNomads, Filosofie in actie, Leemshop, Mindshards

Tot slot ontvingen we steun in natura van: Bitonic, Blendle, Byte, CipherMail, Cyso/SQR.NL, DMARC Analyzer, Ekco, HAGENS, Jeroen Smeets, Mollie, Passbolt, Rick Pastoor, Rootgamer, DeBesteVPN.nl, VPNGids.nl, Sentia en Xolphin.

BEGROTING 2024

Verwachte uitgaven 2024 (in euro's)

Personeelskosten	1.367.319
Huisvesting	91.153
Kantoor	24.204
Communicatie	141.602
Opbouwen beweging	23.500
Algemene kosten	65.588
Subtotaal	1.713.366
Projecten	304.758
Totaal	2.018.125

Verwachte inkomsten 2024 (in euro's)

Individuele donateurs	427.362
Fondsen	971.792
Bedrijfssupporters	130.000
Baten merch en overig	9.700
Subtotaal	1.538.854
Projectfinanciering	259.758
Totaal	1.798.612

In onze uitgaven houden we rekening met een bezetting van 11 FTE. Een aantal specifieke projecten en evenementen is al begroot - en de inkomsten grotendeels toegezegd- voor een bedrag van ongeveer € 300K, waarvan we € 30k zelf inleggen.

Er zijn zes fondsen met wie we meerjarige afspraken hebben voor financiële steun. In 2024 lopen onze overeenkomsten met Stichting Democratie en Media, Open Society Foundations, Limelight Foundation en Stichting Internet Domeinregistratie Nederland (SIDN) af. We hopen deze contracten te kunnen verlengen. We hopen in 2024 bij fondsen nog € 415K te vinden.

We hopen bij donateurs in 2024 in totaal € 437K te vinden, een stijging van € 50K. Bij bedrijven hopen we € 130K op te halen, een stijging van ongeveer € 18K.

Wanneer we bovenstaande ambities behalen, komt het verschil tussen de begrote inkomsten en uitgaven op -€ 220K. Dit negatieve resultaat wordt aangevuld vanuit de bestemmingsreserve. Onze continuïteitsreserve boren we in 2024 niet aan.

ONZE FINANCIERING IN DE KOMENDE JAREN

FINANCIERINGSMIX

Het is voor Bits of Freedom heel belangrijk om een duurzame financiële situatie te hebben en we willen volledig onafhankelijk blijven. Met onze financiële planning proberen we steeds vijf jaar vooruit te kijken. De afgelopen jaren hebben we bij private fondsen steeds meer aandacht gezien voor ons werk. Bijdragen van individuele donateurs groeien juist minder hard. Dat betekent dat onze financieringsmix verandert: het aandeel van onze inkomsten dat afkomstig is van fondsen neemt toe. In 2024 verwachten we 24% van onze inkomsten bij donateurs op te halen, 7% bij bedrijven, 54% bij fondsen en 15% van onze inkomsten is geormerkt voor een specifiek project of programma en met name afkomstig van fondsen. Omdat projectfinanciering risico's met zich mee brengt op het gebied van effectiviteit, borging van kennis en expertise, en goed werkgeverschap, is dit niet de meest ideale vorm van inkomsten.

RESERVE

Op het gebied van vermogensbeheer en financiële reserves streeft Bits of Freedom ernaar om een continuïteitsreserve van minimaal 25% van haar jaarlijkse kosten voor het komende jaar aan te houden. Dit is een gangbaar percentage voor NGO's van ons formaat. We verwachten eind 2024 een continuïteitsreserve te hebben van ongeveer 25%.

3. ONS BEREIK

Met onze eigen communicatiemiddelen (nieuwsbrieven, sociale media kanalen en websites) bereikten we in 2023 miljoenen mensen. Daarnaast rolden we in 2023 een landelijke naamsbekendheidscampagne, met nog eens een bereik van ruim een miljoen mensen. Ook in landelijke en internationale media waren we niet te missen: we deden meer dan 100 mediaoptredens. Om de bewustwording over onze onderwerpen verder te vergroten, spraken we op universiteiten en bijeenkomsten. Bovendien schreven we verschillende blogs om in te zoomen op bepaalde onderwerpen en onze achterban op de hoogte te houden. We voerden tot slot ruim 100 lobbygesprekken in zowel Brussel als Den Haag, werden 25 keer genoemd in debatten, Kamervragen, vergaderstukken en beleidsstukken in de Tweede Kamer, en spraken twee keer als expert in de Tweede Kamer.

Bezoek onze [website](#) voor een selectie van onze favoriete audio- en videoclips van mediaoptredens.

4. PLANNEN 2024

Naar de volgende plannen kijken we in het nieuwe jaar erg uit. Neem gerust contact met ons op als je hier meer over wilt weten.

1. WE HOUDEN (LOKALE) OVERHEDEN VERANTWOORDELIJK VOOR HET DISCRIMINERENDE GEBRUIK VAN ALGORITMEN

Door het gebruik van algoritmen lijken overheden steeds minder te begrijpen hoe haar eigen beslissingen tot stand komen. Zo ontstaat er een Kafkaëske overheid die stelt: "U wordt ergens van verdacht, we weten niet waarom, maar het is nu eenmaal zo". In 2024 zetten we technisch onderzoek, rechtszaken en campagnes in om overheden op het matje te roepen wat betreft hun onverantwoorde inzet van algoritmen.

2. WE ZORGEN DAT DE OVERHEID NIET CENSUREERT

Wat kan, mag of moet de overheid met strafbare, onrechtmatige of ongewenste informatie online? Het ministerie van Justitie en Veiligheid zoekt dat uit in een meerjarig project. We zijn al vanaf het begin bij het project betrokken en geven ook in 2024 constructieve en scherpe kritiek op de ideeën van het minister. We willen dat,

als de overheid informatie ontoegankelijk wil laten maken, ze dat alleen doet via haar formele bevoegdheden. Daarnaast moet glashelder zijn dat het handelingsperspectief van de overheid varieert naar gelang de type informatie. Alleen als de overheid dit helder voor ogen heeft, kunnen de rechten en vrijheden van iedereen beschermd zijn.

3. WE MAKEN KENNIS MET ONZE NIEUWE EUROPESE VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

Van 6 tot 9 juni 2024 vinden de Europese verkiezingen plaats. We willen maar al te graag dat de EU met oplossingen komt voor maatschappelijke problemen als gevolg van digitalisering. Denk bijvoorbeeld aan de macht van Big Tech bedrijven op onze vrijheid, privacy en de democratie. Maar ook aan het gebruik van algoritmen en de effecten daarvan op kwetsbare groepen in onze samenleving. Om onze nieuwe Europese volksvertegenwoordigers aan te moedigen van deze problemen werk te maken, zorgen we voor een mooi - en praktisch - welkomstpakket bij hun aantreden. Tijd voor actie!

4. WE BESCHERMEN HET RECHT OM VERTROUWELIJK TE COMMUNICEREN

Het recht op vertrouwelijke communicatie staat doorlopend onder druk; ook in 2024. Een van de grootste bedreigingen is het wetsvoorstel van de Europese Commissie om kinderen en jongeren te beschermen tegen seksueel misbruik. Hoewel het doel lovend is, is het voorstel desastreus voor ieders vrijheden. We zetten ons daarom in voor een wet die kinderen en jongeren écht helpt, zonder daarmee ook de vertrouwelijkheid van communicatie op te offeren.

5. WE VOEREN TECHNISCH ONDERZOEK UIT OM DIGITAAL ONRECHT AAN HET LICHT TE BRENGEN

Technologie raakt steeds meer verweven met ons leven. Op de werkvloer, bij de dokter, op straat, op school, aan de grens: overal krijgen we te maken met vaak ontransparante technische systemen. Belangenorganisaties en activisten hebben niet altijd de kennis in huis om deze systemen te doorgronden en – waar nodig – aan te pakken. Daarom helpen we anderen graag verder. In 2024 bouwen we de loketfunctie van onze technische onderzoek pijler verder uit.

6. WE VECHTEN MANIPULATIE DOOR PLATFORMEN AAN

Manipulatief webdesign wordt online vaak ingezet om ons richting bepaalde keuzes te bewegen. Daarmee neemt onze keuzevrijheid af en dat is niet oké. We worden gemanipuleerd, zodat grote platformen geld aan ons verdienen. In 2024 vechten we manipulatief design aan onder andere door gebruik te maken van nieuwe klachtmogelijkheden bij de Autoriteit Consument en Markt (ACM) en de Europese Commissie. Daarnaast geven we input aan de Europese Commissie wat betreft een wetsvoorstel over verslavend ontwerp van platformen. Het wordt tijd dat manipulatief design stopt en daar zetten we ons maar al te graag voor in!

7. WE ONDERZOEKEN REDRESS MECHANISMEN OP SOCIALE MEDIA PLATFORMEN EN STELLEN DIE TER DISCUSSIE

Sociale media kunnen een instrument zijn om te pleiten voor verandering, voor zelfbescherming en -verdediging. Doordat platformen wereldwijd een uiterst dominante plaats innemen in ons publieke debat, hebben hun content moderatiebeleid en -praktijken een enorme invloed. De Digital Services Act stelt nieuwe eisen aan platformen met betrekking tot de manier waarop ze communiceren over hun beslissingen over contentmoderatie, en de zogenoemde *redress mechanisms* die ze bieden. In 2024 werken we samen met onder andere antidiscriminatieorganisatie Nederland Wordt Beter om deze mechanismen van platformen te testen en indien nodig aan te vechten.

8. WE ZORGEN DAT MENSEN LUID KUNNEN BLIJVEN OP - EN TEGEN - BIG TECH

We rollen in 2024 een internationale campagne uit die een breed publiek activeert om gebruik te maken van hun nieuwe Europese rechten ten aanzien van grote online platformen (de Digital Services Act). We haken activisten en andere (Europese) organisaties aan om deze boodschap te verspreiden en steeds meer mensen bewust te maken van de mogelijkheden om je rechten online en op sociale media beter te verdedigen. Ken je rechten, wees veilig en blijf luid!

9. WE VIJREN ONZE 25STE VERJAARDAG

Reden voor een feestje: Bits of Freedom bestaat in 2024 25 jaar! Dit laten we uiteraard niet onopgemerkt voorbij gaan. Hoe we dit precies gaan vieren, houden we nog even voor ons. We hopen dat je erbij bent!

10. WE ORGANISEREN DE BIG BROTHER AWARDS

Met de jaarlijkse Big Brother Awards vragen we aandacht voor personen, bedrijven en overheden die grove inbreuken hebben gemaakt op de communicatievrijheid en privacy van burgers. Het zijn de 'prijzen' voor de grootste schenders van onze digitale rechten; misschien wel de minst begeerde prijs om te winnen. In 2024 zorgen we ervoor dat deze schenders weer goed in het zonnetje worden gezet...

5. ONZE ORGANISATIE

Bits of Freedom is opgericht in 1999. We beïnvloeden beleid en wetgeving ter ondersteuning van een open en rechtvaardige informatiesamenleving. We doen dit door middel van belangenbehartiging, campagne en juridische actie, in Nederland en Brussel.

Bits of Freedom is een stichting met 14 medewerkers, een bestuur en raad van advies. Honderden vrijwilligers dragen jaarlijks bij aan ons werk. We zijn één van de oprichters en actief lid van European Digital Rights (EDRI). We worden financieel gesteund door duizenden donateurs, tientallen bedrijfsdonateurs en door fondsen

en projectsubsidies. Om onze onafhankelijkheid te bewaken nemen we geen geld aan van overheden.

Onze teamsamenstelling kent een mix van talentvolle starters, ervaren krachten en veelbelovende stagiairs. We zijn een inclusieve werkplek met een diversiteit aan perspectieven. Ons personeelsbeleid stimuleert gelijke kansen en draagt bij aan het corrigeren van ongelijkheden in onze organisatie, netwerk en sector. Ons werkgeverschap vormt zich rondom vijf pijlers: bestaanszekerheid, gelijke kansen, regie over je werk, een gezonde werk/privé balans en professionele ontwikkeling.

De Landelijke Vereniging van Klachtbehandelaars (LVKB) verzorgt de klachtencommissie van Bits of Freedom voor klachten over ongewenst gedrag. Er zijn door LVKB geen klachten over Bits of Freedom ontvangen in 2023.

Het afgelopen jaar namen we afscheid van onze communicatie lead Bér Engels en verwelkomden we zijn opvolger Maartje Knaap (die onder andere het jaarverslag in elkaar heeft gedraaid dat je nu zit te lezen). Ook verwelkomden we onze eerste werkstudent, Ramla Yusuuf. Tot onze raad van advies traden Haroon Ali, Marieke Kuypers, Petra Oldengarm en Justine Pardoën toe, en we namen afscheid van Ot van Daalen, Linda Duits, Anneke Jansen, Olaf Kolkman en Mohamed el Maslouhi. Het bestuur nam afscheid van Janine Huizenga en vond in Rosien van Toor een fantastische opvolger.

We werkten in 2023 veel samen. Met Public Interest Litigation Project organiseerden we bijeenkomsten voor maatschappelijke organisaties om publiek verzet tegen Big Tech te vergroten. We trokken met Amnesty International Nederland, Open State Foundation, PublicSpaces, SETUP en Waag op in onze belangenbehartiging in Den Haag, en in Brussel werkten we nauw samen binnen de koepelorganisatie European Digital Rights (EDRI). We kijken er naar uit deze samenwerkingen in het nieuwe jaar voort te zetten.

**Bits of Freedom komt op voor jouw
vrijheid en privacy op internet.**

Deze grondrechten zijn onmisbaar voor je ontwikkeling, voor technologische innovatie en voor de rechtsstaat. Maar die vrijheid is niet vanzelfsprekend. Je gegevens worden opgeslagen en geanalyseerd. Je internetverkeer wordt afgeknepen en geblokkeerd.

Bits of Freedom zorgt ervoor dat
jouw internet jouw zaak blijft.

Bits of Freedom
bitsoffreedom.nl
🐦 [@bitsoffreedom](https://twitter.com/bitsoffreedom)
Prinseneiland 97HS
1013 LN Amsterdam

Contactpersoon:
Evelyn Austin
+31 20 261 8350
evelyn@bitsoffreedom.nl

B5EC 8503 1F6C BEC6 47E6
C0BA E7D0 CB5B 8803 65C9
(bitsoffreedom.nl/openpgp)

**BITS OF
FREEDOM**
Voor jouw internetvrijheid